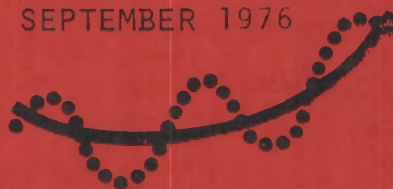

KONJUNKTUR TENDENSENE

SEPTEMBER 1976

STATISTISK SENTRALBYRÅ Dronningensgate 16. Postboks 8131 Dep. Oslo 1. Tlf. (02) 4138 20

INNHold

Konjunkturtendensene i utlandet

- Sammenfatning
- Storbritannia
- Vest-Tyskland
- Frankrike
- Italia
- Sverige
- Sambandsstatene
- Japan

Konjunkturtendensene i Norge

- Sammenfatning
- Industriproduksjon
- Arbeidsmarked
- Byggevirksomhet
- Investeringsundersøkelse
- Lagerbeholdninger
- Detaljomsætning
- Utenriksøkonomi

Tabellvedlegg

Diagramvedlegg

KONJUNKTURTENDENSENE I SEPTEMBER 1976

Både Vest-Europa, Sambandsstatene og Japan har fortsatt klar konjunkturoppgang. Men veksttakten i industriproduksjonen var noe svakere utover våren og sommeren enn tidligere i konjunkturoppgangen, enda kapasitetsutnyttningen i de fleste land er relativt lav. Senere tall enn for juli foreligger ikke. Noe av forklaringen til den svakere veksttakten i industriproduksjonen kan være at lagerinvesteringene ikke lenger gir like sterke vekstimpulser som før. I flere land blir det dessuten ført en økonomisk politikk som må karakteriseres som forholdsvis restriktiv i den nåværende konjunktursituasjon. Dette har sammenheng med at prisstigningen fortsatt er uvanlig sterk.

Mens konsumetterspørselen og lageretterspørselen var de viktigste drivkreftene i oppgangens første fase ser det nå ut til at de sterkeste vekstimpulsene skriver seg fra et oppsving i det internasjonale varebytte og - i noen land - fra bedret investeringsetterspørsel.

I Storbritannia er konjunkturutviklingen fortsatt svakere enn i de fleste andre vestlige industriland. I en ny rapport fra National Institute of Economic and Social Research (NIESR) regnes det likevel med en vekst i bruttonasjonalproduktet på 3,3 prosent fra 1975 til 1976, med eksporten og offentlig etterspørsel som de viktigste drivkreftene.

Tall for industriproduksjonen senere enn juni forelå ennå ikke da dette ble skrevet. Som nevnt i forrige oversikt (Konjunkturtendensene i august) viste industriproduksjonen bare svak øking utover våren og forsommeren.

Arbeidsløsheten fortsatte likevel å stige. I midten av august var det registrert vel 1,3 millioner arbeidsløse (sesongkorrigert). Arbeidsløshetsprosenten var 5,6, mot 4,3 i august i fjor.

Investeringssetterspørselen tok seg opp utover våren etter ordrestatistikken å dømme. Volumet av nye ordrer til investeringsvareindustrien fra innenlandske kunder var etter sesongkorrigerte oppgaver 6,6 prosent høyere i mars-mai enn i desember-februar. Ordreservene var likevel betydelig lavere ved utgangen av mai i år enn på samme tidspunkt i fjor. NIESR regner med én nedgang i bruttoinvesteringene i fast realkapital på 0,9 prosent fra 1975 til 1976.

Konsumetterspørselen viser fortsatt gjennomgående stagnasjon. Volumet av detaljomsetningen (sesongkorrigert) var 0,3 prosent lavere i mai-juli enn i februar-april. NIESR venter likevel en volumøkning på 1 prosent i det private konsumet fra 1975 til 1976.

Verdien av vareimporten økte uvanlig sterkt utover våren og sommeren, med hele 8,9 prosent fra mars-mai til juni-august. Verdien av vareeksporten steg også betydelig, men likevel i atskillig mer moderat tempo (3,1 prosent).

Nye presseopplysninger tyder på at den britiske regjering om kort tid vil innføre kvantitative importrestriksjoner på enkelte varer.

I Vest-Tyskland fortsetter konjunkturoppgangen, men vekstimpulsene kommer nå i første rekke fra utenlandsetterspørselen. Både innenlandsk konsum- og investeringsetterspørsel viste en klart svakere utvikling utover våren og sommeren.

Veksten i industriproduksjonen fortsatte i sommermånedene. Etter foreløpige og sesongkorrigerte oppgaver var produksjonsindeksen for industrien 1,4 prosent høyere i mai-juli enn i februar-april. Det var oppgang for alle de større industrigruppene.

Arbeidsløsheten har hittil i år bare vist svak nedgang. Ved utgangen av august var det registrert hele 940 000 arbeidsløse, eller 90 000 færre enn på samme tid året før. Arbeidsløshetsprosenten var 4,1, mot 4,5 i august i fjor.

Investeringssetterspørselen, som etter ordrestatistikken å dømme var i oppgang vinteren 1975/76, viste svakere utvikling utover våren og sommeren. Volumet av nye ordrer fra innenlandske kunder til investeringsvareindustrien (sesongkorrigert) var nær 2 prosent lavere i mai-juli enn i februar-april.

Men som nevnt i forrige oversikt, regner OECD med en vekst i bruttoinvesteringene i fast realkapital på 5 prosent fra 1975 til 1976.

Konsumetterspørselen viste tegn til stagnasjon utover i 1. halvår 1976, etter stort sett å ha vært i oppgang gjennom 1975.

Pris- og lønnsstigningen er fortsatt svakere enn i de fleste andre vestlige industriland. I juli var konsumprisindeksen 4,1 prosent høyere enn samme måned året før. Den gjennomsnittlige timefortjeneste i industrien var i juni 6 prosent høyere enn på samme tid ett år tidligere.

Eksporten fortsetter å øke i høyt tempo. Etter foreløpige og sesongkorrigerte oppgaver var verdien av vareeksporten vel 4 prosent høyere i mai-juli enn i februar-april. Verdien av vareimporten økte med 1,2 prosent i samme periode. Regnet i volum lå eksportveksten trolig på om lag 4 prosent, mens importen neppe endret seg vesentlig.

Også i F r a n k r i k e fortsetter konjunkturoppgangen, men industriproduksjonen, som steg sterkt vinteren 1975/76, viste en betydelig mer dempet veksttakt utover våren og forsommeren i år, og arbeidsløsheten viser foreløpig ingen avgjørende tegn til nedgang.

I 2. kvartal var den sesongkorrigerte produksjonsindeksen for industrien 0,8 prosent høyere enn i 1. kvartal. Produksjonen av konsumvarer og halvfabrikata viste markert øking i vårmånedene, mens produksjonen av investeringsvarer gikk ned.

Tallet på arbeidsløse er fortsatt høyt, og det har ikke endret seg vesentlig utover våren og sommeren. Ved utgangen av juli var 950 000 personer registrert som arbeidsløse (sesongkorrigert). Arbeidsløshetsprosenten var 4,2 i juli i år, mot 3,9 på samme tid i fjor.

Etter en undersøkelse som nylig er foretatt av Det franske statistiske sentralbyrå (INSEE) å dømme, tar franske industribedrifter sikte på å øke sine investeringsutgifter fra 1. til 2. halvår i år. Økingen vil stort sett være begrenset til metallindustri og oljeindustri.

Opgaver over detaljomsetningen tyder på at konsumetterspørselen ikke viste klare tegn til å ta seg opp utover våren og sommeren.

Konsumprisindeksen var i juli 9,4 prosent høyere enn på samme tid året før. Regnet som årlig rate var økingen siste halvår, fra januar til juli, om lag like stor.

Utenrikshandelen fortsetter å øke i høyt tempo. I mai-juli var verdien av vareeksporten 6,4 prosent høyere enn i februar-april etter foreløpige og sesongkorrigerte oppgaver. Verdien av vareimporten steg med 7,3 prosent.

I I t a l i a er konjunkturbildet fortsatt preget av en markert vekst i industriproduksjonen, trolig med utenlandsetterspørselen og den innenlandske konsumetterspørselen som de viktigste drivkreftene. Men utsiktene framover er usikre; prisstigningen er sterkere enn i noe annet større vest-europeisk land og importoverskottet var i sommer fortsatt stort.

Industriproduksjonen var 10 prosent høyere i 2. kvartal i år enn i samme kvartal i fjor. Sesongkorrigerte oppgaver fram til april viser betydelig vekst siden omslaget oppover i fjor sommer, sterkest for halvfabrikata og konsumvarer.

Trass i den sterke produksjonsøkningen var arbeidsløsheten fortsatt høy i vår; senere tall foreligger ennå ikke. Etter en utvalgsundersøkelse foretatt av Det italienske statistiske sentralbyrå, var det i midten av april 755 000 arbeidsløse (sesongkorrigert), eller nær 60 000 flere enn et halvt år tidligere. Arbeidsløshetsprosenten var 3,5 i april i år, mot 3,4 på samme tid i fjor.

Utviklingen av detaljomsetningen tyder på oppgang i konsumetterspørselen utover vinteren og våren i år, etter nedgang i hele 1975. Volumet av detaljomsetningen var i februar-april 3,7 prosent høyere enn i samme periode i fjor.

Prisstigningen er fortsatt svært sterk. Konsumprisindeksen var i juli 16,5 prosent høyere enn i samme måned året før, mens stigningen i løpet av det siste halvåret, fra januar til juli, var hele 21,5 prosent, regnet som årlig rate.

I S v e r i g e har konjunkturoppgangen tidligere i år vært svakere enn i de fleste andre industriland, men den ser nå ut til å bli mer markert.

Etter sesongkorrigerte oppgaver viste industriproduksjonen sterk nedgang i månedene omkring siste årsskifte. Utover vinteren og våren avtok nedgangstakten klart, og juniindeksen viste sterk oppgang. Dette - sett i sammenheng med etterspørselsutviklingen - kan tyde på at bunnpunktet nå er passert. I 2. kvartal var den sesongkorrigerte produksjonsindeksen 1 prosent høyere enn i 1. kvartal. Oppgangstendensene var mest markerte i papirindustrien og i metallindustri utenom jern- og stålindustri.

Tallet på arbeidsløse var etter en utvalgsundersøkelse 67 000 i august, dvs. det samme som i august i fjor. Arbeidsløshetsprosenten var 1,6.

Investeringssetterspørselen viste ingen tegn til markert oppgang utover våren og sommeren. Verdien av nye ordrer til verkstedindustrien i april-juni var 10,9 prosent høyere enn samme periode i fjor. Verdien av industriens investeringer i fast realkapital var i første kvartal i år 14,9 prosent høyere enn i samme periode året før.

Også konsumetterspørselen fortsetter å øke. I mai-juli var detaljomsetningsvolumet 1,8 prosent høyere enn i samme periode i fjor.

Men prisstigningen er fortsatt sterk. I august var konsumprisindeksen 9,3 prosent høyere enn ett år tidligere. Økingen siste halvår, fra februar til august, var 8,8 prosent regnet som årlig rate.

Eksporten er nå i sterk oppgang; verdien av vareeksporten var i mai-juli i år 15,3 prosent høyere enn i samme periode i fjor. Økingen i importverdien var 7,4 prosent.

I S a m b a n d s s t a t e n e har veksten i industriproduksjonen vært noe svakere i vår- og sommermånedene enn siste vinter, og langt svakere enn utover våren og sommeren i fjor. Arbeidsløsheten har økt noe i løpet av de siste månedene. Men samlet etterspørsel er fortsatt i klar oppgang.

Den sesongkorrigerte produksjonsindeksen for industrien var 1,6 prosent høyere i mai-juli enn i februar-april. Det var sterkest øking for produksjonen av råvarer og konsumvarer, noe svakere for halvfabrikat og investeringsvarer. Stålproduksjonen har økt kraftig siden bunnpunktet ble passert i fjor høst. I mai-juli var den hele 30,3 prosent høyere enn i samme periode ett år tidligere.

Tallet på sysselsatte viser fortsatt betydelig vekst, men etter sesongkorrigerte oppgaver har tallet på arbeidstimer pr. uke i industrien stort sett vist tendens til nedgang i første halvår i år, etter klar oppgang gjennom storparten av 1975. Tallet på arbeidsløse gikk opp i løpet av sommermånedene, etter nedgang siden i fjor vår. Etter sesongkorrigerte oppgaver var det i august 7,5 millioner arbeidsløse, eller vel 600 000 flere enn i mai, men 400 000 færre enn i august i fjor. Arbeidsløshetsprosenten var 7,9.

Etter ordrestatistikken å dømme fortsetter investeringssetterspørselen å vokse i høyt tempo. Den sesongkorrigerte verdien av nye ordrer til investeringsvareindustrien var i mai-juli hele 11,7 prosent høyere enn i februar-april. Det amerikanske handelsdepartementet antar at investeringene i tekstil-, papir- og næringsmiddelindustrien vil vise sterk volumvekst fra 1975 til 1976. De samlede foretaksinvesteringer ventes likevel å øke med bare 2-3 prosent.

Konsumetterspørselen viste tegn til å ta seg noe opp igjen utover sommeren etter stagnasjon i vårmånedene. Volumet av detaljomsetningen var, etter foreløpige og sesongkorrigerte oppgaver, 0,7 prosent høyere i juni-august enn i mars-mai.

Pris- og lønnsøkningen er svakere enn i de fleste andre industriland. Konsumprisindeksen var i juli 5,4 prosent høyere enn samme måned i fjor, og økingen siste halvår, fra januar til juli, var om lag den samme, regnet som årlig rate. Den gjennomsnittlige timelønn i industrien var i august 7,0 prosent høyere enn ett år tidligere. Økingen siste halvår, fra februar til august, var 6,4 prosent regnet som årlig rate, etter sesongkorrigerte oppgaver.

Veksten i utenrikshandelen fortsatte utover sommeren. I mai-juli var den sesongkorrigerte verdien av vareeksporten 8 prosent høyere og verdien av vareimporten 7 prosent høyere enn i februar-april.

Også i J a p a n fortsetter konjunkturoppgangen, men stigningstakten i industriproduksjonen har avtatt noe utover våren og sommeren. Bruttonasjonalproduktet økte fra 1. kvartal til 2. kvartal med 4,5 prosent årlig rate.

Den sesongkorrigerte indeksen for industriproduksjonen var 2,6 prosent høyere i mai-juli enn i februar-april. Trass i markert oppgang helt siden våren 1975 lå produksjonen i sommer fortsatt 6-7 prosent lavere enn da toppunktet ble passert høsten 1973. Stålproduksjonen var i mai-juli 0,7 prosent lavere enn i samme periode året før.

Arbeidsløsheten har ikke endret seg vesentlig siden i fjor høst, og i juli i år ble det registrert 990 000 arbeidsløse. Arbeidsløshetsprosenten var 1,9, mot 1,6 på samme tid i fjor.

Investeringssetterspørselen er trolig i ferd med å ta seg opp etter ordrestatistikken å dømme. Verdien av nye ordrer fra innenlandske kunder til maskinindustrien var etter sesongkorrigerte oppgaver nær 14 prosent høyere i mars-mai enn i foregående tremånedersperiode. Den underliggende veksten var trolig betydelig svakere. Etter en undersøkelse foretatt av Long-Term Credit Bank of Japan ventes verdien av foretaksinvesteringene i fast realkapital å bli 22 prosent høyere i perioden april 1976 - april 1977 enn i foregående tolv månedersperiode. Sterkest investeringsøkning ventes i kraftforsyning, stål- og bilindustri. Skipsverftene regner med en nedgang i investeringene.

Konsumetterspørselen viste - som nevnt i forrige oversikt - tegn til stagnasjon i vårmånedene. Seneré tall for detaljomsetningen foreligger ennå ikke.

I juli var konsumprisindeksen 9,5 prosent høyere enn ett år tidligere. Økingen siste halvår, fra januar til juli, var 10 prosent regnet som årlig rate.

Vareeksporten, som steg kraftig vinteren 1975/76, viste etter sesongkorrigerte verdioppgaver noe mer dempet vekst utover våren. I mars-mai var eksportverdien likevel nær 7 prosent høyere enn i foregående tremånedersperiode. Vareimporten endret seg ikke vesentlig.

BRUTTONASJONALPRODUKT I UTVALGTE LAND

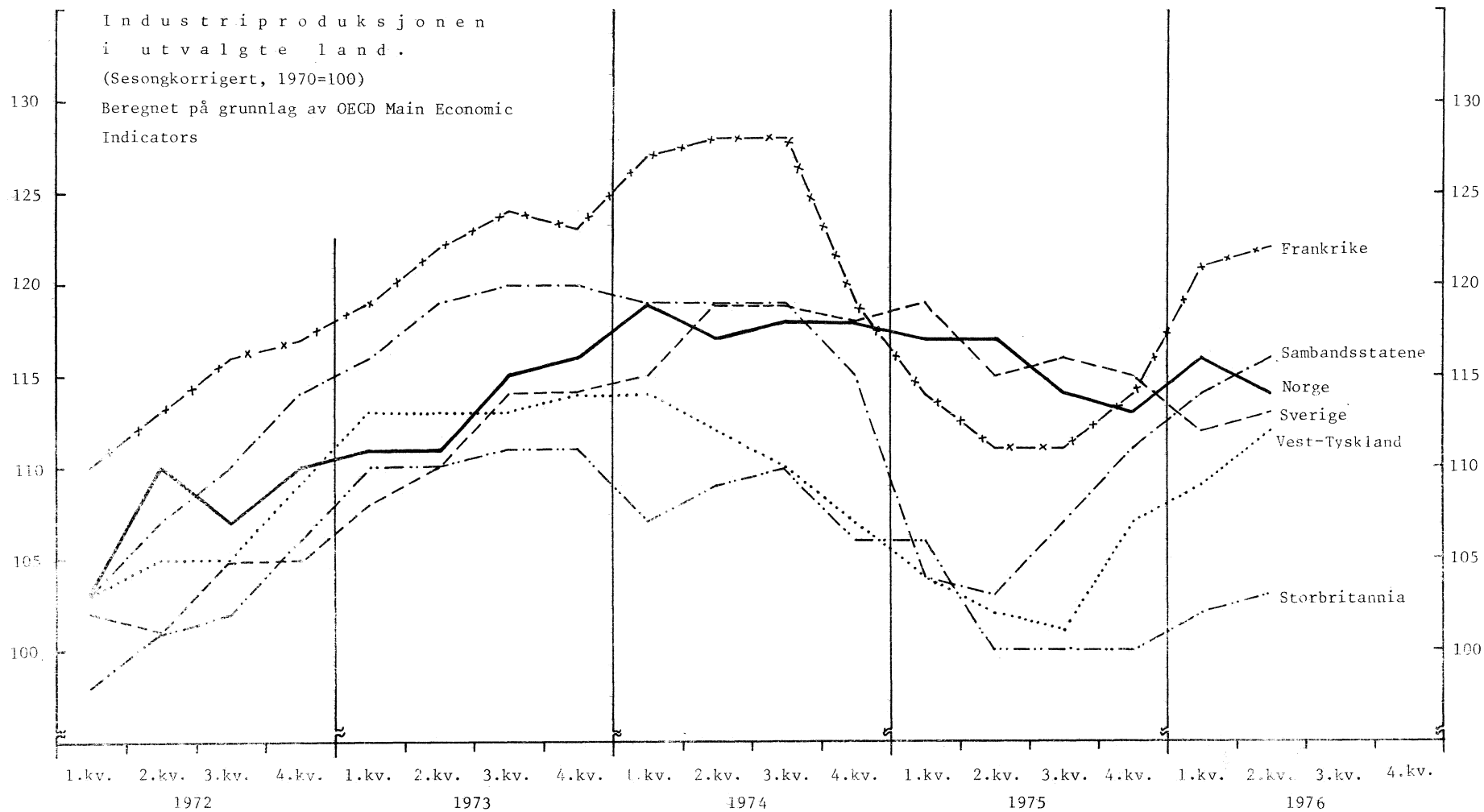
Prosentvis endring fra foregående år

	1971	1972	1973	1974	1975	1976 prognose	1977 ¹⁾ prognose
Danmark	3½	4½	3½	½	-1	5	...
Frankrike	5½	5½	5½	4	-3	6 1/4	4 1/2
Italia	1½	3	6½	3½	-3½	1 1/2	2 1/4
Japan	7½	8½	10	-7½	2	6 1/4	7 1/4
Norge	4½	5	4	5½	3½	5 1/2	...
Sambandsstatene	3	6	5½	-2	-2	7	6
Storbritannia	2½	2½	5½	1	-2	3,3 ²⁾	3 1/2
Sverige	½	2½	3½	4	½	1 1/2	...
Vest-Tyskland	3	3½	5	½	-3½	5 1/2	4

Kilde: OECD

1) Prosentvis endring fra 2. halvår 1976 til 1. halvår 1977 regnet som årlig rate.

2) Høyere offisielle nasjonale anslag.

I Norge fortsetter konjunkturoppgangen i moderat tempo. Utenlandsetterspørselen er fremdeles i markert stigning, men dette slår ikke fullt ut i produksjonen ennå, fordi mange bedrifter fortsatt reduserer sine lagre av eksportvarer. Konsumetterspørselen har som ventet tatt seg opp igjen utover sommeren. Konsumveksten har ført til betydelig øking i vareimporten, men den slår nå også ut i økt norsk produksjon av konsumvarer. Industriens investeringsetterspørsel ser derimot ut til å ha vært noe svakere i sommermånedene enn tidligere i år, og byggevirksomheten har i de siste månedene ligget på et litt lavere nivå enn ett år tidligere. På denne bakgrunn er det ikke overraskende at oppgangen i industriproduksjonen stort sett har vært svært moderat siden omslaget oppover i fjor høst; det tar vanligvis tid før vekstimpulsene utenfra slår fullt igjennom i norsk økonomi.

Industriproduksjonen passerte et bunnpunkt mot slutten av 1975, men har senere vist en underliggende tendens til bare svak oppgang. Den sesongkorrigerede produksjonsindeksen for den egentlige industri var noe lavere (0,6 prosent) i mai-juli i år enn i foregående tremånedersperiode, men dette hadde trolig tilfeldige årsaker. Bl.a. ser det ut til at det ble avvirket flere feriedager i juli i år enn vanlig i tidligere år. I bergverksdrift (utenom oljeutvinning) viser produksjonen fortsatt ingen klar tendens. I kraftforsyning har produksjonen gjennomgående vært synkende siden siste årsskifte.

Mens utenlandsetterspørselen bidrog mest til stigningen i samlet industriproduksjon i den første tiden etter at bunnen ble passert i fjor høst, gav også den innenlandske konsumetterspørselen sterke vekstimpulser utover våren og sommeren i år. Den sesongkorrigerede delindeksen for produksjon av konsumvarer var vel 2 prosent høyere i mai-juli enn i foregående tremånedersperiode. Delindeksen for eksportvarer steg i samme tidsrom med 0,9 prosent, mens delindeksen for investeringsvarer bare endret seg lite. Produksjonen av innsatsvarer til bygg og anlegg gikk ned med 0,6 prosent. Denne nedgangen må ses på bakgrunn av bl.a. svikten i byggevirksomheten (se senere). Produksjonen av andre innsatsvarer, som hadde steget sterkt utover høsten i fjor og i de første månedene i år, gikk ned med 2 prosent fra februar-april til mai-juli.

Blant de enkelte industrigruppene var det utover våren og sommeren betydelig produksjonsøking for næringsmidler, møbler og innredninger og for ikke-jernholdige metaller. Noe svakere oppgang var det for bl.a. tekstiler og treforedlingsprodukter, mens produksjonen av jern og stål og verkstedprodukter viste nedgang. Se ellers tabell 1 og 2 bak i heftet.

Arbeidsløsheten er fortsatt høy etter norske forhold, men etter sesongkorrigerede tall har den stort sett vist sterk nedgang siden årsskiftet. Ved utgangen av august var det registrert 18 100 arbeidsløse, 600 flere enn på samme tid ett år tidligere. Arbeidsløshetsprosenten ved utgangen av august 1976 var 1,2, mot 1,1 og 0,6 henholdsvis ett og to år tidligere. Tallet på ledige plasser er fortsatt lavt og ligger betydelig under tallet på registrerte arbeidsløse. Arbeidsdirektoratets stramhetsindikator lå i mai-juli i gjennomsnitt på 53, mot 54 i samme periode i fjor. I januar-august i år ble 8 680 personer berørt av driftsinnskrenkinger (ved oppsigelse, permisjon eller reduksjon av arbeidstiden), mot hele 21 290 i samme periode i 1975.

Byggevirksomheten (målt ved arealet av bygg under arbeid) var utover våren og sommeren i år noe mindre enn på samme tid i fjor (se diagram 9). Nedgangen var sterk både for industribygg, undervisningsbygg og bygg i varehandel m.v., men moderat for boligbygg. Igangsettingen av nye bygg har i de siste månedene ligget atskillig lavere enn ett år tidligere. Dette gjelder særlig industribygg, undervisningsbygg og boliger. Samlet fullført byggeareal var 15 prosent lavere i mai-juli i år enn i samme periode i fjor. Fullføringen av nye industribygg gikk sterkest ned, men også undervisningsbygg og boliger viste lavere fullført byggeareal i år enn i fjor. I årets sju første måneder ble det fullført 23 407 boliger, mot 23 416 i samme periode i 1975.

Etter Statistisk Sentralbyrås investeringsundersøkelse i august å dømme ble investeringsetterspørselen i industri og bergverk utenom olje- og gassutvinning noe svakere i løpet av sommermånedene. De anslagene for investeringsutgiftene i 1976 som ble gitt i august representerte en nedjustering av maianslagene på om lag 1 prosent, mens en oppjustering på 3-4 prosent fra mai til august har vært mest vanlig tidligere. Anslagene for 1977 ble i augustundersøkelsen justert opp med vel 13 prosent

i forhold til anslag gitt for 1977 i mai. Det var 4-5 prosentenheter mindre enn gjennomsnittlig oppjustering de siste fem årene.

Oppjusteringen av 1977-anslagene var særlig kraftig for bl.a. tekstilvareindustri, trevareindustri og metallvareindustri. For kjemisk råvareindustri, der petrokjemiinvesteringene i Rafsnes veier tungt, var det også en betydelig oppjustering av investeringsanslagene. To industrigrupper justerte ned sine 1977-anslag i løpet av sommeren, nemlig treforedling og elektroteknisk industri (elektriske apparater og materiell). Se ellers tabell 4 i vedlegget.

Augustanslagene for det løpende års investeringer regnet som prosentandel av de faktiske utførte investeringer det året har i perioden 1967-75 svingt mellom 99 prosent og 106 prosent. Om vi forutsetter at augustanslagene for 1976 holder seg innenfor denne feilmarginen, tyder anslagene på at investeringsvolumet i industri og bergverk, når olje- og gassutvinningen holdes utenfor, vil bli enda høyere i 1976 enn i 1975. Men økingen vil i beste fall bare bli moderat. Holdes gruppen kjemisk råvareindustri utenfor, vil investeringene i resten av industrien sett under ett vise markert volumnedgang fra i fjor til i år etter plantallene å dømme. Plantallene tyder på at de samlede investeringsutgifter i industri og gruvedrift under ett (utenom olje- og gassutvinning) vil komme opp i 6-6,5 mrd. kroner i år, mot 5,7 mrd. i fjor. Investeringsutgiftene i olje- og gassutvinning antas å ville stige betydelig sterkere, fra 5,3 mrd. kroner i 1975 til hele 8,1 mrd. kroner i 1976.

Anslagene gitt i august i år for neste års investeringer er selvsagt temmelig usikre på et så tidlig tidspunkt. Men med utgangspunkt i erfaringene fra tidligere investeringsundersøkelser vil investeringsbeløpet i industri og gruvedrift (utenom olje- og gassutvinning) mest sannsynlig ligge i området 6,5-7,5 mrd. kroner i 1977, mot som nevnt 6-6,5 mrd. kroner i 1976. Investeringene i olje- og gassutvinning ser ut til å ville stige svært kraftig også fra 1976 til 1977.

Etter Statistisk Sentralbyrås siste investeringsundersøkelse har tendensene i industriens investeringsetterspørsmål blitt noe vanskeligere å vurdere enn tidligere. Isolert sett kan augusttallene tyde på at industriens investeringsetterspørsmål som nevnt ble noe svakere i løpet av sommeren, men erfaringen viser at kortsiktige endringer i etterspørselen i stor grad kan henge sammen med tilfeldige årsaksforhold. De reflekterer derfor ikke alltid en mer langsiktig konjunkturbestemt utviklingstendens. Det er i denne sammenheng av betydning at konjunkturoppgangen i Norge ikke har pågått særlig lenge, og at investeringsetterspørselen - i motsetning til eksporten - vanligvis ikke tilhører "fortroppen" av konjunkturindikatorer.

De samlede lagre i industri og engroshandel fortsatte å gå ned i 2. kvartal, i første rekke som følge av fortsatt reduksjon av eksportvarelagrene; lagrene av både norskproduserte varer for innenlandsk bruk og importvarer endret seg lite (se diagram 10). Indeksen for eksportvarelagrene lå ved utgangen av juni 19 prosent lavere enn ved utgangen av september i fjor, da den passerte et toppunkt. Trass i nedgangen var de samlede eksportvarelagrene fortsatt forholdsvis store ved utgangen av juni. Utviklingen i den senere tid har imidlertid variert en del fra varegruppe til varegruppe. Blant de tradisjonelle eksportvarene har lagrene av fisk og fiskevarer gått sterkt ned siden i fjor høst. Lagrene av ikke-jernholdige metaller har også vært i nedgang, men sett i forhold til produksjonen var lagrene fortsatt store ved utgangen av juni. Jern- og stålvarerlagrene gikk markert ned i løpet av vårmånedene i år etter å ha holdt seg uendret på et høyt nivå siden tidlig i fjor sommer. Lagrene av tre- og treforedlingsprodukter fortsatte å øke og var i sommer 30 prosent høyere enn ett år tidligere og nær dobbelt så høye som på samme tid to år tidligere. - Hovedinntrykket av den siste lagerstatistikken er at eksportvarelagrene alt i alt fortsetter å synke, men at industriens samlede lagre av egne produkter fremdeles ligger på et høyt nivå.

Konsumetterspørselen, som hadde vist dempet veksttakt utover vinteren og våren, tok seg etter detaljomsetningen å dømme kraftig opp i juli. Som nevnt i forrige oversikt (Konjunkturtendensene for august) var det å vente at bl.a. vårens lønnsoppgjør ville føre til sterkere konsumvekst i sommermånedene. Etter sesongkorrigerte oppgaver var volumet av detaljomsetningen hele 3,6 prosent høyere i mai-juli enn i foregående tremånedersperiode og 6,8 prosent høyere enn i samme periode i fjor. Verdien av omsetningen steg med 17 prosent fra mai-juli i fjor til mai-juli i år. Det var særlig sterk verdistigning for motorkjøretøyer og bensin (25 prosent) og for møbler og innbo (22 prosent). Se ellers tabell 5.

Verdien av vareeksporten var fortsatt i markert oppgang i sommermånedene etter sesongkorrigerte oppgaver. Regnet uten eksport av skip, oljeplattformer og råolje var eksportverdien hele 10 prosent høyere i månedene juni-august under ett enn i foregående tremånedersperiode. Regnet i mengde var stigningen neppe fullt så sterk.

Medregnet nye skip, oljeplattformer og råolje lå eksportverdien i juni-august 13,5 prosent høyere enn ett år tidligere etter ukorrigerte oppgaver. Eksportverdien av boreplattformer gikk ned fra vel 2 mrd. kroner i juni-august i fjor til knapt halvparten i samme periode i år. Råoljeeksporten økte derimot sterkt, fra 719 mill. kroner til 1 838 mill. kroner.

Mer detaljerte oppgaver over eksportvolumet i mai-juli viser at det sett i forhold til ett år tidligere var betydelig øking for flere viktige varegrupper. Foruten for råolje gikk eksporten også sterkt opp bl.a. for fisk og fiskevarer, papirmasse, papirvarer, kjemikalier, jern og stål og aluminium. Den gjennomsnittlige eksportprisindeksen (skip unntatt) lå i sommer på om lag samme nivå som ett år tidligere, mens den i vinter og vår hadde ligget noe lavere. Prisene var i sommer lavere for bl.a. kjemikalier, papirvarer og jern og stål, mens andre metaller, elektriske maskiner m.m. og fisk og fiskevarer viste til dels betydelig prisoppgang.

Verdien av vareimporten, regnet uten skip og boreplattformer, viste etter sesongkorrigerte oppgaver en øking på hele 17 prosent fra mars-mai til juni-august. Importtallene har imidlertid vist sterke svingninger i de siste månedene og den underliggende veksten var trolig betydelig lavere. I årets åtte første måneder var importverdien vel 13 prosent høyere enn i samme periode i fjor. Volumveksten lå anslagsvis på 7-8 prosent.

Mer detaljerte oppgaver over importvolumet i mai-juli viser betydelig øking fra samme periode ett år tidligere for bl.a. matvarer, tekstilvarer, kjemikalier, aluminium, maskiner og motorkjøretøyer. På den annen side var det nedgang for råvarer og jern og stål. Den gjennomsnittlige importprisindeksen (skip unntatt) lå i mai-juli vel 8 prosent høyere enn i samme periode ett år tidligere. Prisene på brenselstoffer og råvarer steg sterkere enn gjennomsnittet, matvarer m.m. om lag som gjennomsnittet, mens bearbeidde varer ellers viste svakere prisstigning.

Utenriksregnskapet for årets sju første måneder forelå ennå ikke da dette ble skrevet.

Tabell 1. Industriproduksjon. Endring i prosent fra foregående tremånedersperiode, beregnet på grunnlag av sesongkorrigert indeks

	1975		1975/76	
	Aug.-okt.	Nov.-jan.	Feb.-april	Mai-juli
Bergverksdrift, industri og kraftforsyning	-1,3	1,2	1,4	-0,9
Bergverksdrift utenom oljeutvinning	8,2	-4,4	2,9	-3,6
Industri	-2,2	0,1	2,2	-0,6
Kraftforsyning	1,8	8,7	-2,5	-1,7
Produksjon etter anvendelse:				
Eksport	-4,4	-1,0	3,4	0,9
Konsum	-0,5	-0,6	1,1	2,2
Investering	-0,2	-0,6	-1,8	0,3
Vareinnsats bygg og anlegg	3,1	-1,5	-0,7	-0,6
Vareinnsats ellers	-0,9	2,0	2,2	-2,0

Tabell 2. Industriproduksjon. Endring i prosent fra samme periode året før, beregnet på grunnlag av ukorrigert indeks

	Feb.-april	Mai-juli
Industri i alt	-0,1	-0,1
Næringsmidler, drikkevarer og tobakk	6,3	6,7
Tekstilvarer, bekledningsvarer, lær og lærvarer	-5,1	-4,6
Trevarer	-0,1	3,9
Treforedling	-1,9	0,7
Grafisk produksjon og forlagsvirksomhet	0,7	-2,4
Kjemiske produkter, mineralolje-, kull-, gummi- og plastprodukter	5,8	0,7
Mineralske produkter	3,8	1,8
Jern, stål og ferrolegeringer	-15,1	-13,4
Ikke jernholdige metaller	8,9	9,8
Metallvarer	7,4	-4,4
Maskiner	7,0	-0,6
Elektriske apparater og materiell	-3,6	-3,6
Transportmidler	-6,6	-6,2
Tekniske og vitenskapelige instrumenter, foto- og optiske artikler	-15,5	-12,3
Industriproduksjon ellers	4,3	9,2

Tabell 3. Registrert arbeidsløshet. 1 000 personer

	1975					1976				
	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	April	Mai	Juni	Juli	Aug.
I alt	18,0	13,6	11,9	14,6	17,5	21,4	16,5	14,9	14,1	18,1
Herav industri, kraftforsyning, bergverksdrift (inkl. oljeutv.) og bygge- og anleggsvirksomhet	9,5	7,3	5,8	7,3	6,8	10,4	7,5	6,2	5,8	

Tabell 4. Anslag for investeringene i industri og gruvedrift (utenom oljeutvinning) i 1977 gitt i mai og august i år

Næring	1977		
	Mai Mill.kr	August Mill.kr	Endring Prosent
BERGVERKSDRIFT	8 772	12 177	38,8
Bryting av kull	12	12	0,0
Bryting og utvinning av malm	123	126	2,4
Bergverksdrift ellers	19	23	18,3
Utvinning av råolje og naturgass	8 618	12 016	39,4
INDUSTRI	4 761	5 456	14,6
Prod. av næringsmidler, drikkevarer og tobakksvarer	303	395	30,4
Prod. av tekstil- og bekledningsvarer, lær og lærvarer	63	86	36,3
Prod. av tekstilvarer	51	74	44,9
Prod. av klær, unntatt skotøy	8	9	7,1
Prod. av trevarer	139	223	60,4
Treforedling, grafisk produksjon og forlagsvirksomhet	901	836	-7,3
Treforedling	789	702	-10,9
Grafisk prod. og forlagsvirksomhet	113	133	18,1
Prod. av kjemiske produkter, mineralolje-, kull-, gummi- og plast- produkter	1 458	1 795	23,1
Prod. av kjemiske råvarer	1 293	1 606	24,2
Prod. av mineralske produkter	59	81	36,8
Prod. av metaller	898	1 028	14,5
Prod. av jern, stål og ferrolegeringer	337	400	18,8
Prod. av ikke-jernholdige metaller	560	628	12,0
Prod. av verkstedprodukter	934	1 002	7,3
Prod. av metallvarer	87	135	55,3
Prod. av maskiner	306	313	2,0
Prod. av elektriske apparater og materiell	258	245	-5,0
Prod. av transportmidler	282	307	9,2
Industriproduksjon ellers	6	10	60,0

Tabell 5. Detaljomsetning

	1975	1975/76	1976	
	Aug.-okt.	Nov.-jan.	Feb.-april	Mai-juli
<u>Omsetningsvolum i alt, sesongkorrigerte tall</u>				
Prosentvis endring fra forrige tremånedersperiode	0,6	2,8	-0,2	3,6
<u>Omsetningsverdi, ukorrigerte tall</u>				
Endring i prosent fra samme tremånedersperiode ett år tidligere				
I alt	17,0	16,7	15,8	17,0
Av dette:				
Nærings- og nytelsesmidler	18,6	14,0	16,5	14,2
Møbler og innbo	13,8	26,0	17,5	21,9
Bekledning og tekstilvarer	12,9	16,5	12,9	14,0
Motorkjøretøyer og bensin	17,8	26,2	17,9	25,1

Konjunkturindikatorer for Norge

Diagram 1. Sesongkorrigert produksjonsindeks (1970=100)
Bergverksdrift, industri og kraftforsyning (utenom oljeutv.)

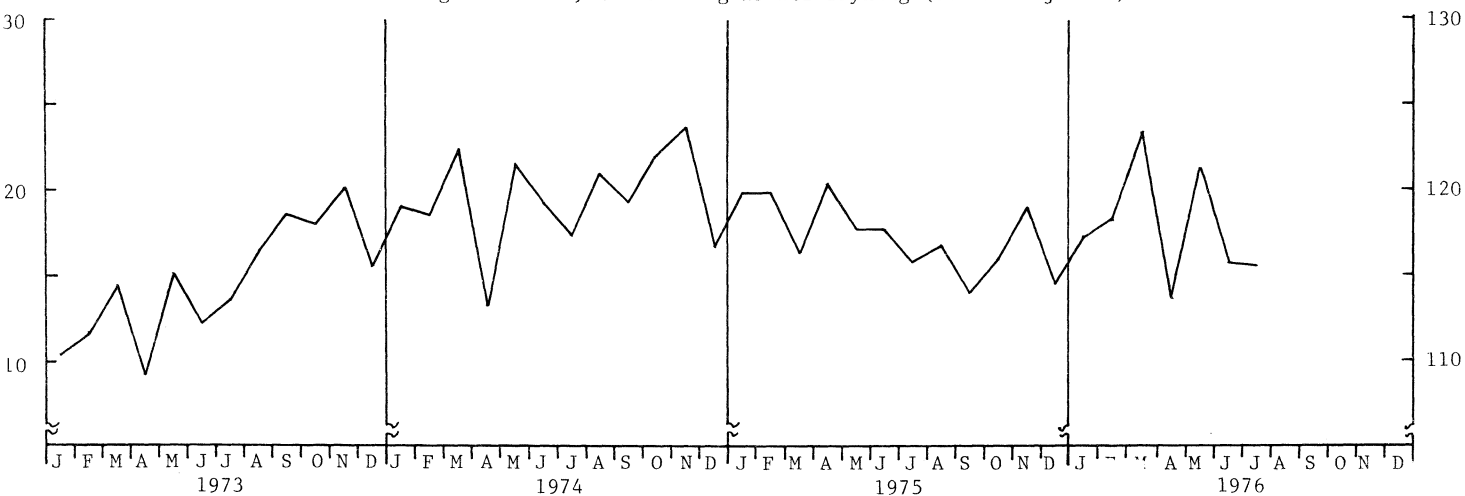

Diagram 2. Sesongkorrigert indeks for produksjon etter anvendelse (1970=100)
Bergverksdrift, industri og kraftforsyning (utenom oljeutv.)

For eksport - - - - -
" konsum
" investering ————

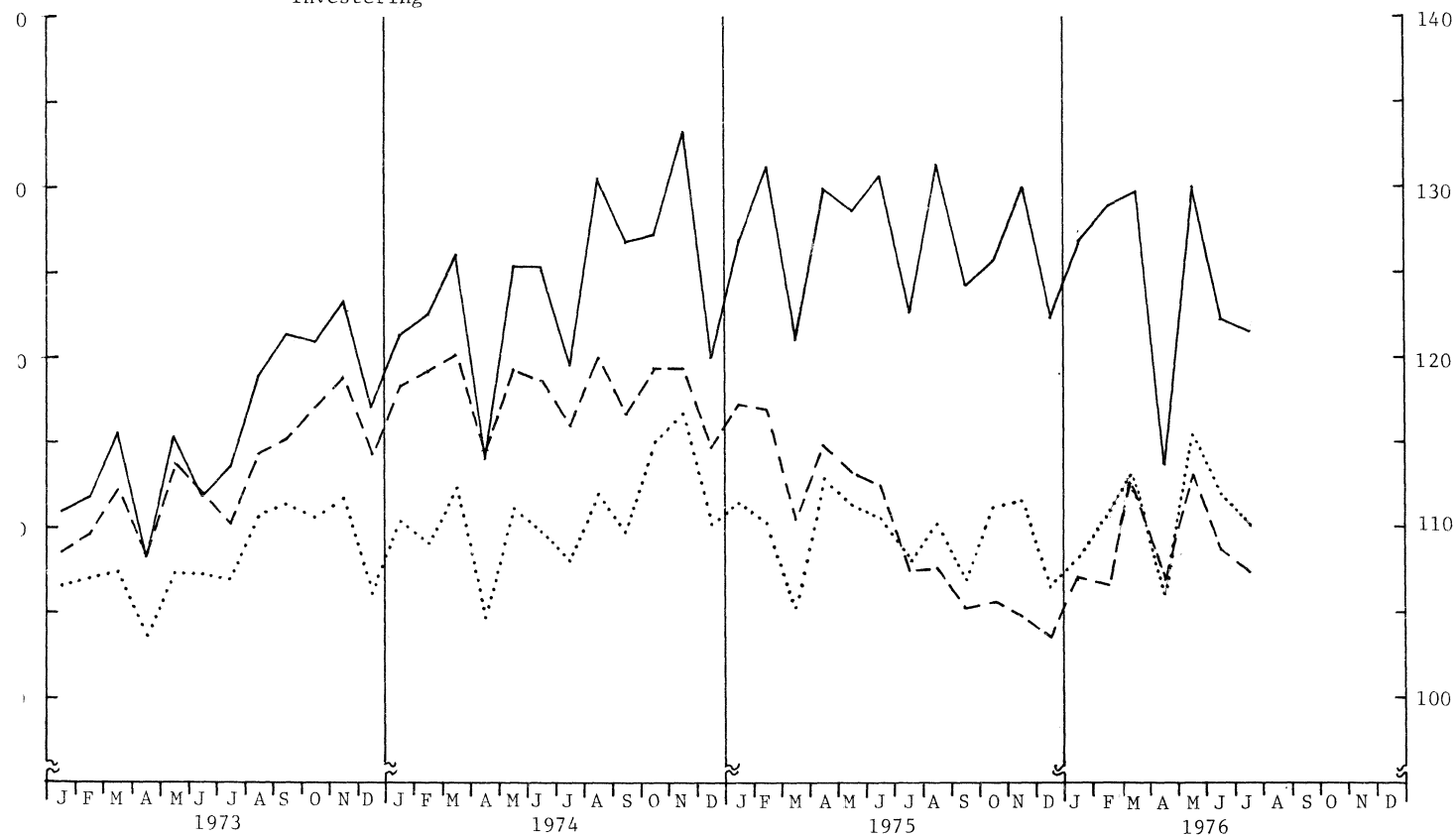

Diagram 3. Tallet på registrerte arbeidsløse. Sesongkorrigert.

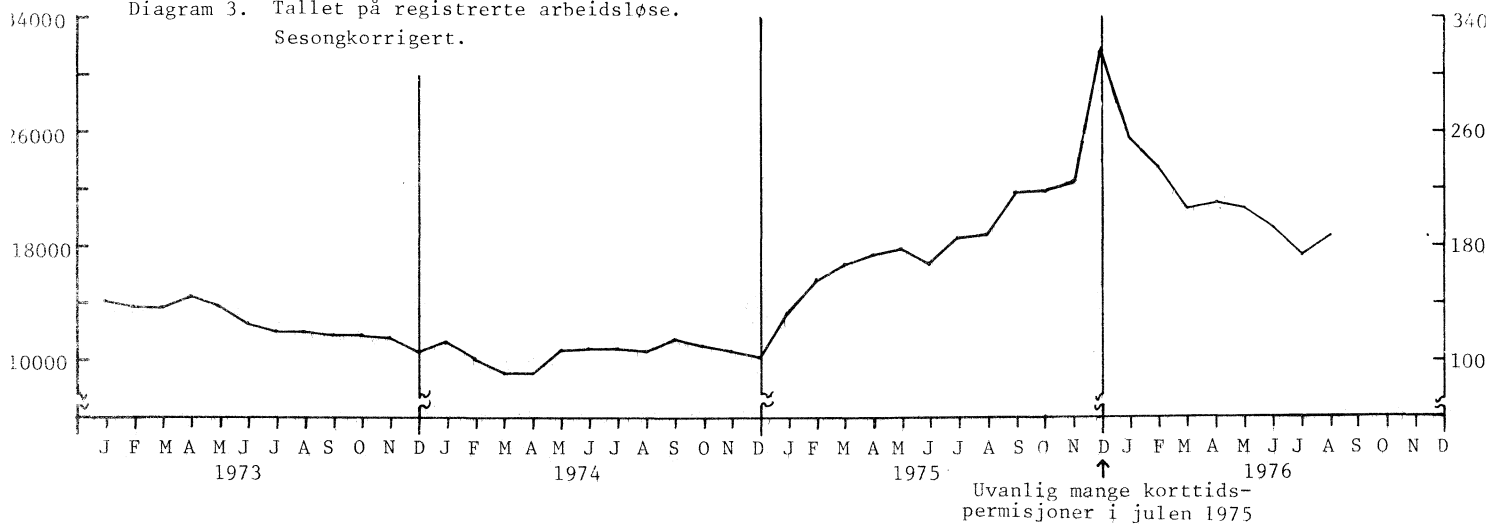

Diagram 4. Verdi av ordretilgang. 1970 = 100

Metaller i alt ———
 Verkstedprodukter (unntatt transportmidler) for hjemmemarkedet - - - -

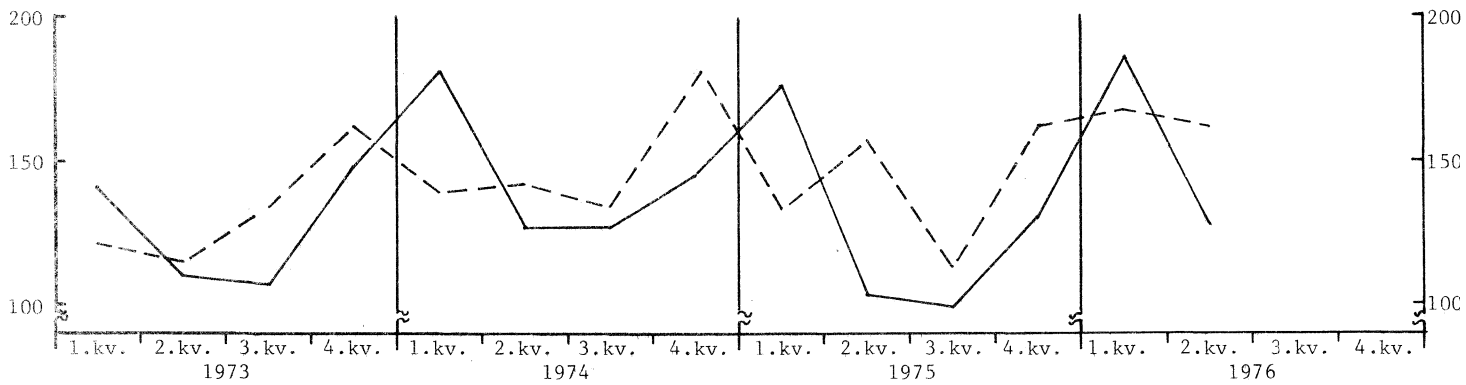

Diagram 5. Verdi av ordreserve. 1970 = 100

Produksjon av metaller ———
 Produksjon av verkstedprodukter unntatt transportmidler
 Produksjon av tekstilvarer - - - - -
 Produksjon av klær og skotøy - - - -

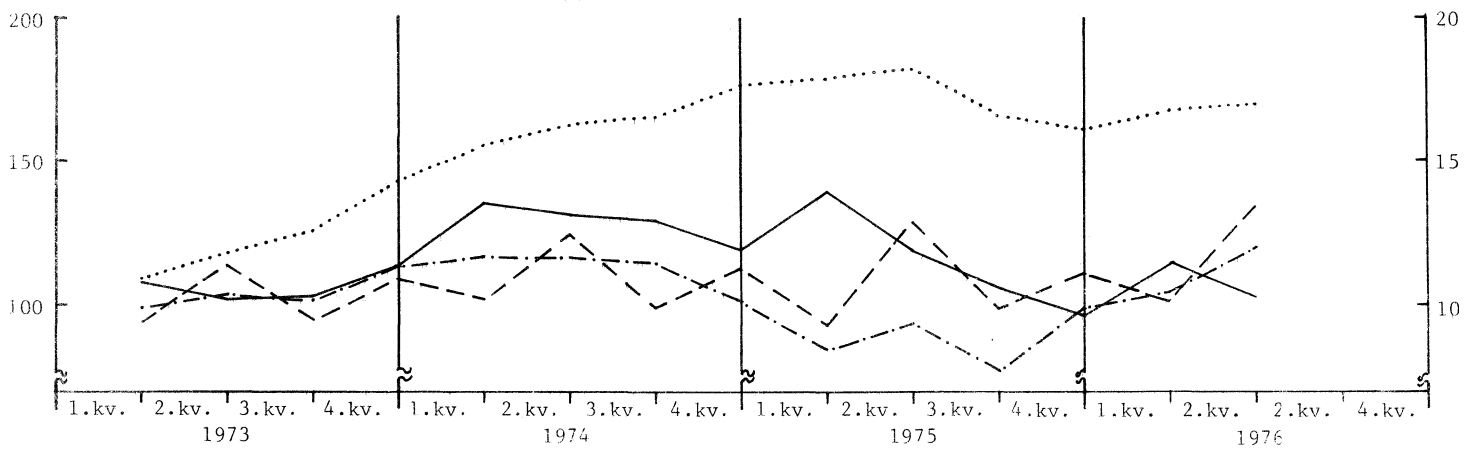

Diagram 6. Detaljomsetningsvolum
Sesongkorrigert. 1973 = 100.

Diagram 7. Vareimport (uten skip og oljeplattformer). Mill.kr. Sesongkorrigert
Vareeksport (uten skip, oljeplattformer og råolje). Mill.kr. Sesongkorrigert —

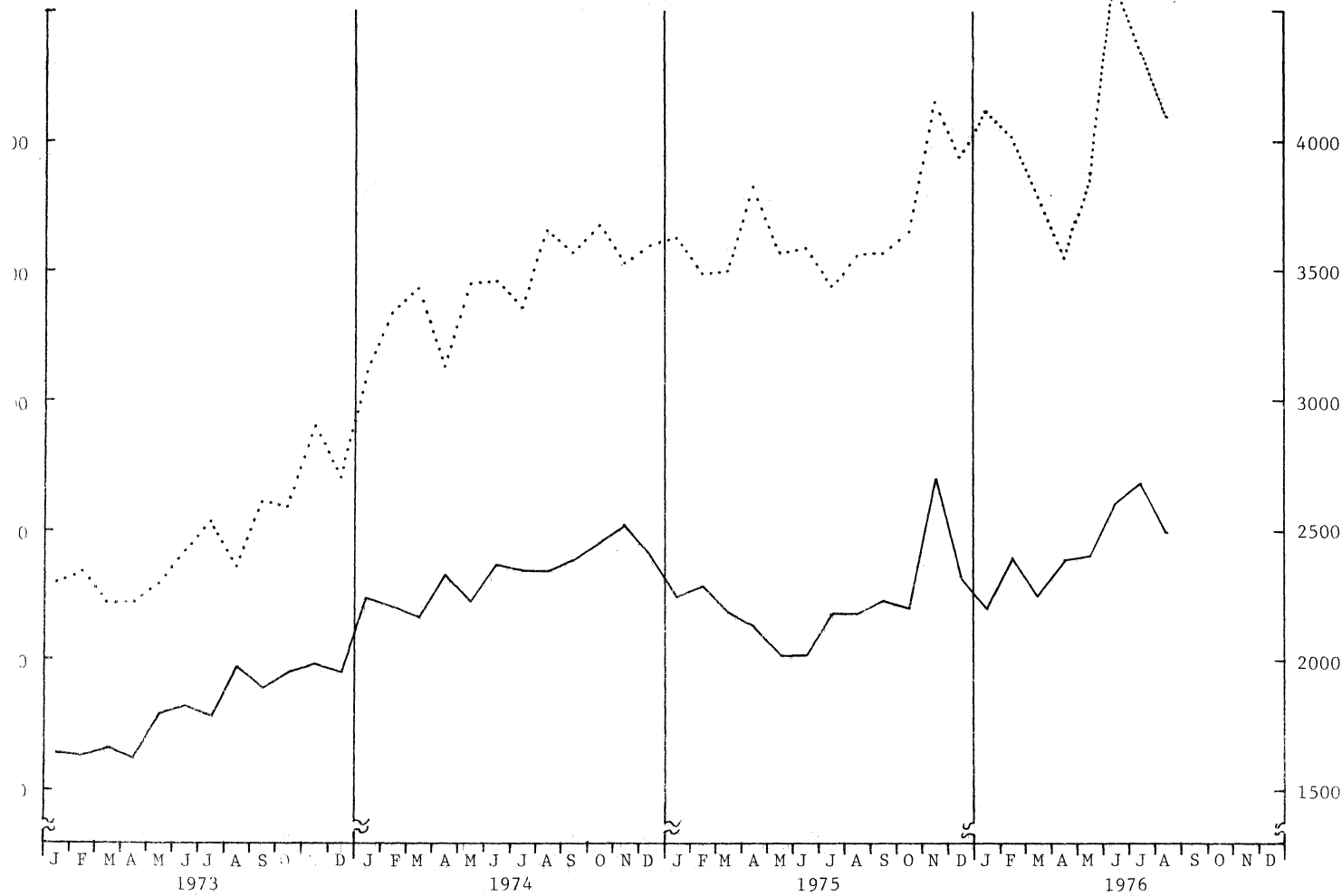

Diagram 8. Bygg satt i gang. 1 000 m²
 3 måneders bevegelig gjennomsnitt
 1975 = - - - - -
 1976 = —————

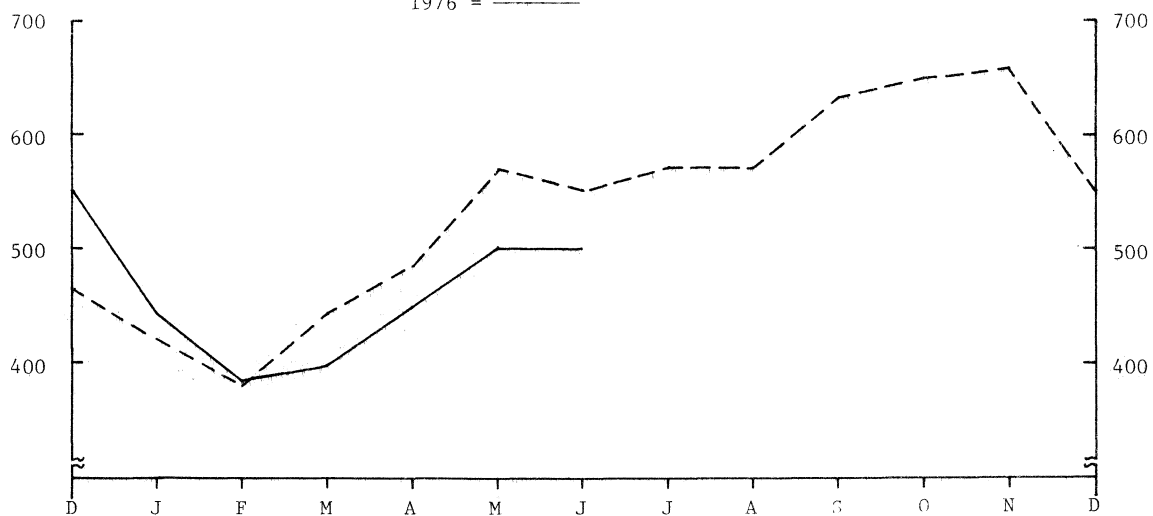

Diagram 9. Bygg i arbeid, 1 000 m²
 I alt - - - - -
 Boliger - - - - -

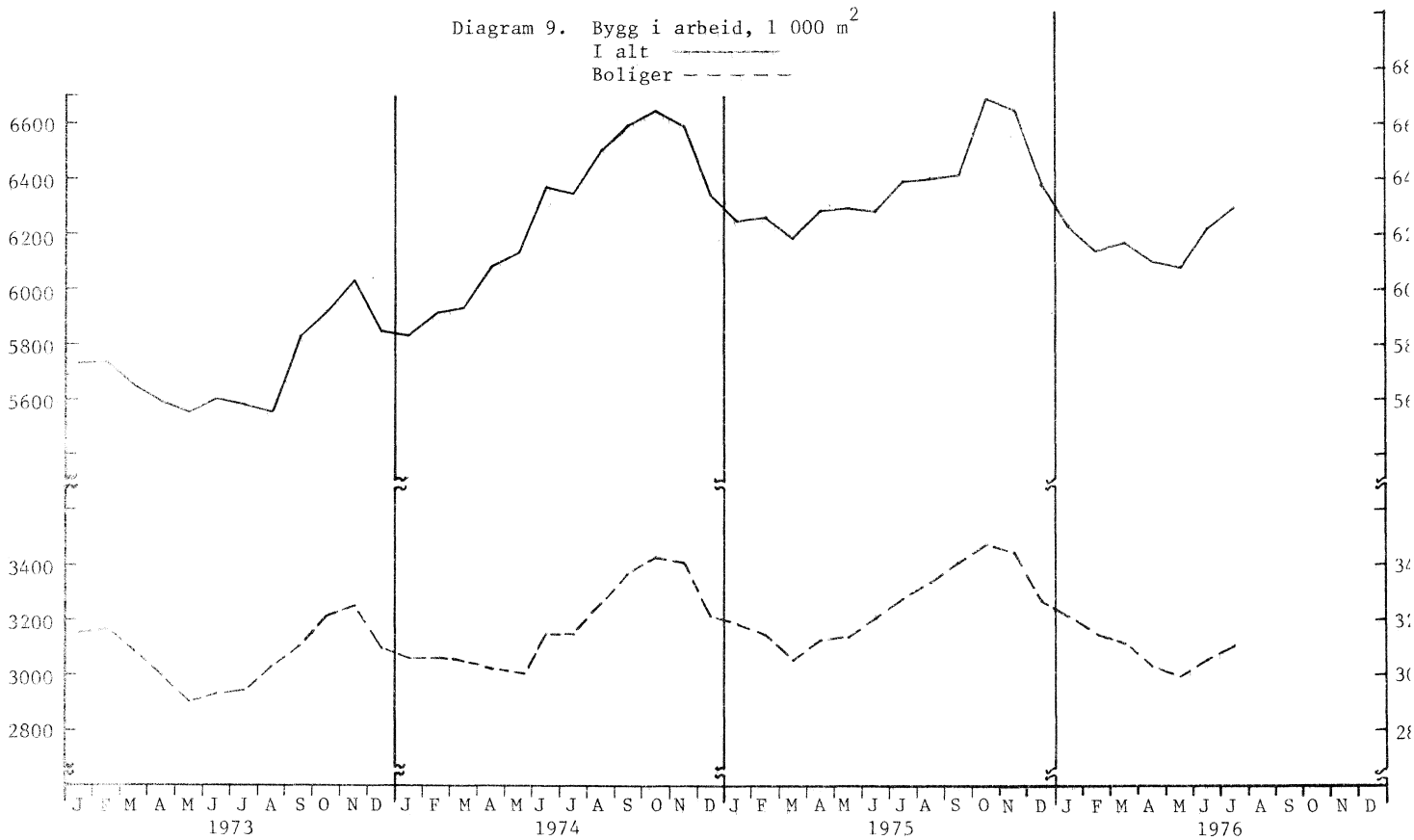

Diagram 10. Lagervolum 1970 = 100.

Eksportvarelagre —————
 Norskproduserte varer for innenlandsforbruk ······
 Importvarelagre - - - - -

